

HSRC
HUMAN
SCIENCES RESEARCH
COUNCIL

**BIBLIOTEK
LIBRARY**

RGN
RAAD VIR
GEESTSWETENSKAPLIKE
NAORSING

001.3072068 HSRC MN 20
26920/4

Klasnr./Class No. | Registernr./No.

RGN-BIBLIOTEEK
HSRC LIBRARY

NAVORSING

WEI

TENBURG IN 1974

VERVALDATUM / DATE DUE

1983 -03- 3 1
1986 -02- 2 8

ost, B. Com. (Hons.)

3 MANNEKRAGNAVORSING

DIREKTEUR: W. VERHOEF

Pretoria

1975

Navorsingsbevinding M-N- 20

ISBN 0 86965 219 2

Prys R 0,60

0000521641

2844363866

001.3072068 HSRC MN 20

* 0 5 2 1 6 4 *

INHOUD

		BLADSY
1	INLEIDING	1
1.1	Agtergrond en doelstelling	1
1.2	Enkele begripsomskrywings	2
1.3	Metode van opname	3
2	NYWERHEIDSAMESTELLING	3
3	WERKGELEENTHEDE VOLGENS BEROEPSGROEP, NYWERHEIDSEKTOR, VOLKSGROEP EN GESLAG	6
4	WERKGELEENTHEDE VOLGENS BEROEPSGROEP, KWALIFIKASIE-VEREISTE, VOLKSGROEP EN GESLAG	16
5	ARBEIDSTEKORTE (VAKATURES)	24
6	GROEI IN WERKGELEENTHEDE	24
6.1	Groei in werkgeleenthede, April 1973 tot April 1974	24
6.2	Groei in werkgeleenthede, 1970 tot 1974	31
7	GEMIDDELDE LOON VERBONDE AAN WERKGELEENTHEDE VIR NIE-BLANKES	33
8	SAMEVATTING	38
	BYLAE A	40
	BYLAE B	46
	LYS VAN PUBLIKASIES	47

DASH BUREAU 11/11/77 HSRC	
STANBROOD CC 1 30/2065 HSRC MIN. 20 2011/2012 G	RECHTELAAKEMMER 26920/4

1 INLEIDING

1.1 AGTERGROND EN DOELSTELLING

Sonder 'n doelbewuste desentralisasiebeleid sal die grootste uitbreiding van ekonomiese aktiwiteite en dus die skepping van werkgeleenthede in die bestaande metropolitaanse gebiede plaasvind. Volgens die Witskrif oor die verslag van die Interdepartementele Komitee insake die desentralisasie van Nywerhede, is dit om verskeie redes, sosiaal, ekonomies en polities, nodig dat ekonomiese groei ook moet plaasvind in of naby die gebiede waar daar groot konsentrasies van ander volke as die Blanke is. Die desentralisasiebeleid is gemik op die ontwikkeling van veral die vervaardigingsektor. Om 'n beeld te verkry van hoe daar met hierdie beleid gevorder is, het die RGN gedurende 1970/1971 werkgeleenthedsopnames in die vervaardigingsektor van al die gedesentraliseerde gebiede van die RSA onderneem. (Kyk lys van publikasies, nos. 1-5.)

'n Versoek om hierdie opnames op te volg met opnames by bepaalde groeipunte is sedertdien van die Koördinerende Komitee vir Tegnieese en Ambagsopleiding in Tuislande en Grensgebiede ontvang. Die gegewens van die opnames verskaf insigting wat van groot waarde by die beplanning van opleidingskemas is. 'n Verdere reeks opnames bied 'n beeld van die groei wat in die groeipunte plaasvind, en daarom word hierdie opnames in siklusse van drie jaar onderneem. In hierdie reeks het verslae oor die werkgeleenthede in die vervaardigingsektor van Pietersburg, Potgietersrus en Brits reeds verskyn. (Kyk lys van publikasies, nos. 6, 7 en 8.) Hierdie verslag handel oor die opname in Rustenburg se munisipale gebied wat gedurende April 1974 onderneem is.

Die doel met die ondersoek is om wat betref die omvang en aard van werkgeleenthede in die gebied, die volgende te bepaal:

- (a) Die beroep- en nywerheidstruktuur en die kwalifikasiestruktuur van die werksmag in tans bestaande ondernemings in die vervaardigingsektor;
- (b) die groei in hierdie ondernemings vir die tydperke 1973-1974 en 1970-1974;

(c) bestaande arbeidstekorte;

(d) die Nie-Blankeloonstruktuur.

1.2 ENKELE BEGRIPSOMSKRYWINGS

Ten einde moontlike verwarring uit te skakel, word enkele begrippe wat in hierdie verslag gebruik word, omskryf.

1.2.1 Indiensneming

Indiensneming dui op die getal werknemers wat teen 'n vergoeding by 'n werkgever in diens is, met inbegrip van werkende eienaars.

1.2.2 Arbeidstekorte

Arbeidstekorte is die getal bykomende werkers wat werkgevers teen die huidige loonpeile onmiddellik in diens wil neem.

1.2.3 Werkgeleenthede

Werkgeleenthede is die som van indiensneming en arbeidstekorte.

1.2.4 Beroepe en beroepsgroepe

Die beroepe wat in die nywerhede voorkom (bylae A), is in beroepsgroepe verdeel volgens die internasionale beroepsklassifikasie.

1.2.5 Nywerhede

In hierdie verslag word slegs na sekondêre nywerhede, maar met uitsluiting van bou- en konstruksieondernemings, as nywerhede verwys (tabel 2.1).

1.2.6 Kwalifikasievereiste

Kwalifikasievereiste dui op die minimum kwalifikasie waarvoor 'n aspirant-werker moet beskik voordat 'n werkgever hom in 'n betrekking sal aanstel.

1.2.7 Nie-gesertifiseerde ambagsmanne

Hierdie beroepsgroep word onderskei van die beroepsgroep ambagsmanne en vakleerlinge in die sin dat daar van nie-gesertifiseerde ambagsmanne nie 'n ambagsertifikaat of vakleerlingskap vereis word nie. Hulle doen egter normaalweg die werk van 'n ambagsman.

1.2.8 Halfgeskoolde werkers

Hierdie beroepsgroep bestaan uit werkers wat beroepe beoefen waarvoor indiensopleiding 'n vereiste is.

1.2.9 Ongeskoolde werkers of arbeiders

Hierdie beroepsgroep bestaan uit werkers aan wie geen kwalifikasie vereiste gestel word nie, en wat die werk met 'n minimum van of geen indiensopleiding kan doen.

1.3 METODE VAN OPNAME

Alle werkgewers in die vervaardigingssektor binne die munisipale grense van Rustenburg wat die werkgewers in die geproklameerde nywerheidsgebiede insluit, is deur 'n veldwerker besoek, en die nodige gegewens is met behulp van 'n vraelys (bylae B) verkry. Een nywerheid in die voedsel-, drank- en tabaksektor was nie bereid om enige inligting te verstrek nie.

2 NYWERHEIDSAMESTELLING

In tabel 2.1 word die nywerhede volgens nywerheidsektor en aktiwiteit van onderneming geklassifiseer. Hierdie klassifikasie is volgens die Standaardnywerheidsklassifikasie van die Departement van Statistiek gedoen.

In tabel 2.2 word die getal nywerhede (21) volgens grootte in terme van werkgeleenthede in die onderskeie nywerheidsektore verdeel. Die getal nywerhede in die metaalprodukte-, masjinerie- en toerustingsektor maak 42,9 persent van die totale getal nywerhede uit.

TABEL 2.1

KLASSIFIKASIE VAN NYWERHEIDSEKTORE EN AKTIWITEIT VAN ONDERNEMINGS

Nywerheidsektor	Aktiwiteit van onderneming
Voedsel, drank en tabak	Bakkerie - brood en banket Vervaardiging van koeldrank Verwerking van pyptabak
Tekstiel, klere en leer	Vervaardiging van klere Vervaardiging van kouse en kleuring daarvan Vervaardiging van leerprodukte
Hout, houtprodukte en meubels	Saag, skaaf en ander houtwerk
Papier, papierprodukte en drukwerk	Drukkerie
Minerale (nie-metaal)	Verwerking van graniet en graniet- produkte Vervaardiging van betonprodukte
Metaalprodukte, masjinerie en toerusting	Vervaardiging van strukturele metaal- produkte Vervaardiging van metaalprodukte, uit- gesonderd masjinerie en toerusting Vervaardiging van masjinerie en toe- rusting Vervaardiging van elektriese masjinerie en toerusting

TABEL 2.2

GROOTTE VAN NYWERHEDE IN TERME VAN WERKGELEENTHEDE EN NYWERHEIDSEKTOR

Werkgeleentehede	Nywerhede							Totaal	
	Voedsel, drank en tabak	Tekstiel, klere en leer	Hout, hout= produkte en meubels	Papier, pa= pierprodukte en druk= werk	Minerale (nie-metaal)	Metaalproduk= te, masjine= rie en toe= rusting	Totaal		
							N	%	
1 - 9			1			1	2	9,5	
10 - 19		1				4	5	23,8	
20 - 29				2		1	3	14,3	
30 - 39									
40 - 49				1	1		2	9,5	
50 - 59									
60 - 99	1				1	1	3	14,3	
100 - 199		1				1	2	9,5	
200 - 399	2					1	3	14,3	
400 -		1					1	4,8	
TOTAAL	N %	3 14,3	3 14,3	1 4,8	3 14,3	2 9,5	9 42,9	21 100	100

Die meeste nywerhede in Rustenburg is relatief klein. Ongeveer die helfte van die 21 nywerhede, naamlik 10, het minder as 30 werkgeleenthede. Slegs 6 van die 21 het meer as 100 werkgeleenthede en van hierdie 6 kom 2 in die voedsel-, drank- en tabaksektor voor.

3 WERKGELEENTHEDE VOLGENS BEROEPSGROEP, NYWERHEIDSEKTOR, VOLKSGROEP EN GESLAG

In tabelle 3.1 tot 3.5 word die werkgeleenthede wat aangetref is, volgens verskillende kombinasies van die veranderlikes beroepsgroep, nywerheidsektor, volksgroep en geslag ontleed.

Tabel 3.1 toon dat die totale getal nywerheidswerkgeleenthede in die 21 nywerhede op 2090 te staan kom. Die aandeel van die verskillende volksgroepe is as volg: Die werkgeleenthede vir Blankes tel 344 (16,5%), vir Bantoes 1691 (80,9%) en vir ander 55 (2,6%). Van die 344 werkgeleenthede vir Blankes kom 132 (38,4%) in die metaalprodukte-, masjinerie- en toerustingsektor voor en van die 1691 werkgeleenthede vir Bantoes kom 667 (39,4%) in die voedsel-, drank- en tabaksektor voor. In totaal kom 773 (37,0%) van alle werkgeleenthede in die voedsel-, drank- en tabaksektor voor. Tesame met die tekstiel-, klere- en leersektor en die metaalprodukte-, masjinerie- en toerustingsektor skeep hierdie sektore 1879 (89,9%) van alle werkgeleenthede.

Tabelle 3.2 en 3.3, wat beroepsverdelings aantoon, wys dat die tradisionele beroepstruktuur steeds in die grensgebiede aangetref word. Die professionele, semi-professionele en tegniese poste en nagenoeg al die besturende en uitvoerende poste word deur Blanke mans gevul, terwyl Blanke vroue hoofsaaklik as klerke werk. Nie-Blanke mans en vroue word meesal in die operateurs-, halfgeskoolde en arbeidsberoepse aangetref. Diversifikasie van werkgeleenthede vir Nie-Blankes is egter reeds duidelik waarneembaar. In die beroepsgroepe professionele, semi-professionele en tegniese werkers, klerklike werkers, voormanne en toesighouers, ambagsmanne en vakleerlinge en nie-gesertifiseerde ambagsmanne is daar 104 (28,7%) werkgeleenthede vir Bantoes uit 'n totaal van 363 werkgeleenthede in genoemde beroepsgroepe. Die groot persentasie Bantoes in die laer beroepsgroepe kan daarom nie uitsluitlik toegeskryf word aan die feit dat Blankes hoofsaaklik hoër poste beklee nie. Die persentasie werkgeleenthede vir Blankes is relatief laag, net meer as 16 persent, en al sou die werkgeleenthede vir dié volksgroep eweredig oor die beroepsgroepe versprei wees, sou die oorgrote meerderheid Bantoes nog steeds as arbeiders, halfgeskoolde werkers en operateurs in diens geneem word.

TABEL 3.1

WERKGELEENTHEDE VOLGENS NYWERHEIDSEKTOR EN VOLKSGROEP

Nywerheidsektor	Werkgeleentehede									
	Blank		Bantoe		Ander		Totaal			
	N	%	N	%	N	%	N	%		
Voedsel, drank en tabak	N	88	25,6	667	39,4	18	32,7	773	37,0	
	%	11,4		86,3		2,3		100		
Tekstiel, klere en leer	N	51	14,8	515	30,5	23	41,8	589	28,2	
	%	8,7		87,4		3,9		100		
Hout, houtprodukte en meubels	N	2	0,6	5	0,3			7	0,3	
	%	28,6		71,4				100		
Papier, papierprodukte en drukwerk	N	52	15,1	27	1,6	6	10,9	85	4,1	
	%	61,2		31,8		7,1		100		
Minerale (nie-metaal)	N	19	5,5	100	5,9			119	5,7	
	%	16,0		84,0				100		
Metaalprodukte, masjinerie en toerusting	N	132	38,4	377	22,3	8	14,5	517	24,7	
	%	25,5		72,9		1,5		100		
TOTAAL	N	344	100	1691	100	55	100	2090	100	
	%	16,5		80,9		2,6		100		

TABEL 3.2
WERKGELEENTHEDE VOLGENS BEROEPSGROEP, VOLKSGROEP EN GESLAG

Beroepsgroep	Werkgeleentheden											
	Blank						Bantoe					
	Manlik		Vroulik		Totaal		Manlik		Vroulik		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers	11	4,0	3	4,3	14	4,1	1	0,1			1	0,1
Besturende en uitvoerende werkers	57	20,8	1	1,4	58	16,9	1	0,1			1	0,1
Klerklike werkers	24	8,8	47	67,1	71	20,6	29	2,2	27	7,5	56	3,3
Verkoops- en verwante werkers	17	6,2			17	4,9						
Vervoerwerkers							46	3,5			46	2,7
Dienswerkers	1	0,4			1	0,3	11	0,8			11	0,7
Voormanne en toesighouers	30	10,9	7	10,0	37	10,8	34	2,6	5	1,4	39	2,3
Ambagsmanne en vakleerlinge	97	35,4			97	28,2	3	0,2			3	0,2
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne	11	4,0	4	5,7	15	4,4	5	0,4			5	0,3
Operateurs	26	9,5			26	7,6	495	37,2	217	60,1	712	42,1
Halfgeskoolde werkers			8	11,4	8	2,3	256	19,2	46	12,7	302	17,9
Arbeiders							449	33,8	66	18,3	515	30,5
TOTAAL	274	100	70	100	344	100	1330	100	361	100	1691	100

Tabel vervolg

TABEL 3.2 VERVOLG

Beroepsgroep	Werkgeleentheden							
	Ander						Totaal	
	Manlik		Vroulik		Totaal			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers							15	0,7
Besturende en uitvoerende werkers	5	13,5			5	9,1	64	3,1
Klerklike werkers	7	18,9	2	11,1	9	16,4	136	6,5
Verkoops- en verwante werkers	2	5,4			2	3,6	19	0,9
Vervoerwerkers	9	24,3			9	16,4	55	2,6
Dienswerkers							12	0,6
Voormanne en toesighouers	1	2,7	6	33,3	7	12,7	83	4,0
Ambagsmanne en vakleerlinge	9	24,3			9	16,4	109	5,2
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne							20	1,0
Operateurs	2	5,4	10	55,6	12	21,8	750	35,9
Halfgeskoolde werkers	2	5,4			2	3,6	312	14,9
Arbeiders							515	24,6
TOTAAL	37	100	18	100	55	100	2090	100

TABEL 3.3

WERKGELEENTHEDE VOLGENS BEROEPSGROEP EN VOLKSGROEP

Beroepsgroep	Werkgeleentehede							
	Blank		Bantoe		Ander		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers	N 14	4,1	1	0,1			15	0,7
	% 93,3		6,7				100	
Besturende en uitvoerende werkers	N 58	16,9	1	0,1	5	9,1	64	3,1
	% 90,6		1,6		7,8		100	
Klerklike werkers	N 71	20,6	56	3,3	9	16,4	136	6,5
	% 52,2		41,2		6,6		100	
Verkoops- en verwante werkers	N 17	4,9			2	3,6	19	0,9
	% 89,5				10,5		100	
Vervoerwerkers	N		46	2,7	9	16,4	55	2,6
	%		83,6		16,4		100	
Dienswerkers	N 1	0,3	11	0,7			12	0,6
	% 8,3		91,7				100	
Voormanne en toesighouers	N 37	10,8	39	2,3	7	12,7	83	4,0
	% 44,6		47,0		8,4		100	
Ambagsmanne en vakleerlinge	N 97	28,2	3	0,2	9	16,4	109	5,2
	% 89,0		2,8		8,3		100	
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne	N 15	4,4	5	0,3			20	1,0
	% 75,0		25,0				100	
Operateurs	N 26	7,6	712	42,1	12	21,8	750	35,9
	% 3,5		94,9		1,6		100	
Halfgeskoolde werkers	N 8	2,3	302	17,9	2	3,6	312	14,9
	% 2,6		96,8		0,6		100	
Arbeiders	N		515	30,5			515	24,6
	%		100,0				100	
TOTAAL	N 344	100	1691	100	55	100	2090	100
	% 16,5		80,9		2,6		100	

TABEL 3.4

WERKGELEENTHEDE VOLGENS NYWERHEIDSEKTOR, VOLKSGROEP EN GESLAG

Nywerheidsektor	Werkgeleenthede											
	Blank						Bantoe					
	Manlik		Vroulik		Totaal		Manlik		Vroulik		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Voedsel, drank en tabak	68	24,8	20	28,6	88	25,6	658	49,5	9	2,5	667	39,4
Tekstiel, klere en leer	37	13,5	14	20,0	51	14,8	164	12,3	351	97,2	515	30,5
Hout, houtprodukte en meubels	2	0,7			2	0,6	5	0,4			5	0,3
Papier, papierprodukte en drukwerk	28	10,2	24	34,3	52	15,1	27	2,0			27	1,6
Minerale (nie-metaal)	15	5,5	4	5,7	19	5,5	99	7,4	1	0,3	100	5,9
Metaalprodukte, masjinerie en toerusting	124	45,8	8	11,4	132	38,4	377	28,3			377	22,3
TOTAAL	274	100	70	100	344	100	1330	100	361	100	1691	100

Tabel vervolg

TABEL 3.4 VERVOLG

Nywerheidsektor	Werkgeleenthede							
	Ander						Totaal	
	Manlik		Vroulik		Totaal			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Voedsel, drank en tabak	18	48,6			18	32,7	773	37,0
Tekstiel, klere en leer	5	13,5	18	100,0	23	41,8	589	28,2
Hout, houtprodukte en meubels							7	0,3
Papier, papierprodukte en drukwerk	6	16,2			6	10,9	85	4,1
Minerale (nie-metaal)							119	5,7
Metaalprodukte, masjinerie en toerusting	8	21,6			8	14,5	517	24,7
TOTAAL	37	100	18	100	55	100	2090	100

TABEL 3.5

WERKGELEENTHEDE VOLGENS BEROEPSGROEP, NYWERHEIDSEKTOR EN VOLKSGROEP

Beroepsgroep		Nywerheidsektor																	
		Voedsel, drank en tabak						Tekstiel, klere en leer						Hout, houtprodukte en meubels					
		Blank		Bantoe		Ander		Blank		Bantoe		Ander		Blank		Bantoe		Ander	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers	N	4	4,5																
	%	28,6																	
Besturende en uitvoerende werkers	N	15	17,0	1	0,2	3	16,7	11	21,6			2	8,7	1	50,0				
	%	25,9		100,0		60,0		19,0				40,0		1,7					
Klerklike werkers	N	32	36,4	10	1,5	6	33,3	14	27,5	41	8,0	3	13,0	1	50,0				
	%	45,1		17,9		66,7		19,7		73,2		33,3		1,4					
Verkoops- en verwante werkers	N	3	3,4					14	27,5			2	8,7						
	%	17,6						82,4				100,0							
Vervoerwerkers	N			28	4,2	9	50,0					2	0,4						
	%			60,9		100,0						4,3							
Dienswerkers	N	1	1,1	10	1,5														
	%	100,0		90,9															
Voormanne en toesig-houers	N	20	22,7	11	1,6			4	7,8	17	3,3	6	26,1						
	%	54,1		28,2				10,8		43,6		85,7							
Ambagsmanne en vakleerlinge	N	13	14,8					8	15,7						3	60,0			
	%	13,4						8,2						100,0					
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne	N																		
	%																		
Operateurs	N			305	45,7					330	64,1	10	43,5						
	%			42,8						46,3		83,3							
Halfgeskoolde werkers	N			179	26,8					49	9,5								
	%			59,3						16,2									
Arbeiders	N			123	18,4					76	14,8				2	40,0			
	%			23,9						14,8					0,4				
TOTAAL	N	88	100	667	100	18	100	51	100	515	100	23	100	2	100	5	100		
	%	25,6		39,4		32,7		14,8		30,5		41,8		0,6		0,3			

Tabel vervolg

TABEL 3.5 VERVOLG

Beroepsgroep	Nywerheidsektor											
	Papier, papierprodukte en drukwerk						Minerale (nie-metaal)					
	Blank		Bantoe		Ander		Blank		Bantoe		Ander	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers	N	7	13,5	1	3,7							
	%	50,0		100,0								
Besturende en uitvoerende werkers	N	8	15,4					6	31,6			
	%	13,8						10,3				
Klerklike werkers	N	9	17,3					4	21,1	1	1,0	
	%	12,7						5,6		1,8		
Verkoops- en verwante werkers	N											
	%											
Vervoerwerkers	N			5	18,5					4	4,0	
	%			10,9						8,7		
Dienswerkers	N											
	%											
Voormanne en toesighouers	N	3	5,8					3	15,8	5	5,0	
	%	8,1						8,1		12,8		
Ambagsmanne en vakleerlinge	N	13	25,0			2	33,3	6	31,6			
	%	13,4				22,2		6,2				
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne	N	4	7,7	1	3,7							
	%	26,7		20,0								
Operateurs	N			4	14,8	2	33,3			16	16,0	
	%			0,6		16,7				2,2		
Halfgeskoolde werkers	N	8	15,4	6	22,2	2	33,3			12	12,0	
	%	100,0		2,0		100,0				4,0		
Arbeiders	N			10	37,0					62	62,0	
	%			1,9						12,0		
TOTAAL	N	52	100	27	100	6	100	19	100	100	100	
	%	15,1		1,6		10,9		5,5		5,9		

Tabel vervolg

TABEL 3.5 VERVOLG

Beroepsgroep		Nywerheidsektor											
		Metaalprodukte, masjinerie en toerusting						Totaal					
		Blank		Bantoe		Ander		Blank		Bantoe		Ander	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers	N	3	2,3					14	4,1	1	0,1		
	%	21,4						100		100			
Besturende en uitvoerende werkers	N	17	12,9					58	16,9	1	0,1	5	9,1
	%	29,3						100		100		100	
Klerklike werkers	N	11	8,3	4	1,1			71	20,6	56	3,3	9	16,4
	%	15,5		7,1				100		100		100	
Verkoops- en verwante werkers	N							17	4,9			2	3,6
	%							100				2	3,6
Vervoerwerkers	N			7	1,9					46	2,7	9	16,4
	%			15,2						100		100	
Dienswerkers	N			1	0,3			1	0,3	11	0,7		
	%			9,1				100		100		100	
Voormanne en toesighouers	N	7	5,3	6	1,6	1	12,5	37	10,8	39	2,3	7	12,7
	%	18,9		15,4		14,3		100		100		100	
Ambagsmanne en vakleerlinge	N	57	43,2			78	7,5	97	28,2	3	0,2	9	16,4
	%	58,8				77,8		100		100		100	
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne	N	11	8,3	4	1,1			15	4,4	5	0,3		
	%	73,3		80,0				100		100			
Operateurs	N	26	19,7	57	15,1			26	7,6	712	42,1	12	21,8
	%	100,0		8,0				100		100		100	
Halfgeskoolde werkers	N			56	14,9			8	2,3	302	17,9	2	3,6
	%			18,5				100		100		100	
Arbeiders	N			242	64,2					515	30,5		
	%			47,0						100			
TOTAAL	N	132	100	377	100	8	100	344	100	1691	100	55	100
	%	38,4		22,3		14,5		100		100		100	

’n Aspek van die arbeidspatroon wat vermelding verdien, is die feit dat van die 83 werkgeleenthede in die beroepsgroep voormanne en toesighouers, 39 (47,0%) vir Bantoes is. Die rol wat die Bantoe as toesighouer in die eerste linie begin speel, is duidelik.

Van die 1691 werkgeleenthede vir Bantoes is 361 (21,3%) werkgeleenthede vir Bantoevroue (kyk tabel 3.2 en 3.4). Hierdie syfers toon dat Bantoevroue op ’n aansienlike skaal as nywerheidswerkers in diens geneem word.

4 WERKGELEENTHEDE VOLGENS BEROEPSGROEP, KWALIFIKASIEVEREISTE, VOLKSGROEP EN GESLAG

In tabel 4.1 word werkgeleenthede verdeel volgens beroepsgroep, kwalifikasievereiste en volksgroep. In tabelle 4.2 en 4.3 word werkgeleenthede verder verdeel volgens kwalifikasievereiste, volksgroep en geslag.

Uit tabel 4.1 blyk dat daar vir ’n groot deel van die werkgeleenthede in sommige beroepsgroepe soos voormanne en toesighouers, ambagsmanne en vakleerlinge, en nie-gesertifiseerde ambagsmanne bo en behalwe ’n akademiese kwalifikasievereiste ook nog een of ander beroepskwalifikasie- of beroepsondervindingvereiste gestel word. Werkgeleenthede waar ’n kwalifikasie van hoër as st. 6 vereis word, kom meestal in beroepsgroepe soos professionele, semi-professionele en tegniese werkers, besturende en uitvoerende werkers, klerklike werkers, sowel as voormanne en toesighouers en ambagsmanne en vakleerlinge voor. Werkgeleenthede met ’n kwalifikasievereiste van st. 5 en laer bestaan meesal nie vir Blankes nie, omdat algemeen aanvaar word dat opleibare Blankes in die Republiek van Suid-Afrika minstens oor ’n st. 6 sertifikaat beskik. Daar kan verder ook net op gewys word dat daar reeds 4 werkgeleenthede vir Bantoes en 11 vir Ander bestaan waar ’n kwalifikasievereiste hoër as st. 10 gestel word.

Volgens tabel 4.3 word vir 341 (91,1%) van die werkgeleenthede vir Blankes ’n kwalifikasievereiste van st. 8 en hoër gestel, waarvan 152 (44,2%) in die kategorie st. 10 plus beroepskwalifikasie val. Vir 1651 (97,7%) van die werkgeleenthede vir Bantoes word ’n kwalifikasievereiste van laer as st. 8 gestel, waarvan 1034 (61,1%) in die kategorie geen en/of beroepsopleiding val. Hierdie syfer toon die belangrike rol wat indiensopleiding in die nywerheid speel.

TABEL 4.1

WERKGELEENTHEDE VOLGENS BEROEPSGROEP, KWALIFIKASIEVEREISTE EN VOLKSGROEP

Beroepsgroep	Kwalifikasievereiste															
	Geen en/of beroepsopleiding						Lees en skryf tot st. 2 en/of beroepsopleiding						St. 3 tot st. 5 en/of beroepsopleiding			
	Blank		Bantoe		Ander		Blank		Bantoe		Ander		Blank	Bantoe	Ander	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers	N	%														
Besturende en uitvoerende werkers	N	%														
Klerklike werkers	N	%											1	0,5		
	N	%											1,8			
Verkoops- en verwante werkers	N	%														
Vervoerwerkers	N	%														
	N	%														
	N	%														
	N	%														
Dienswerkers	N	%														
	N	%														
	N	%														
Voormanne en toesighouders	N	%														
	N	%														
Ambagsmanne en vakleerlinge	N	%														
	N	%														
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne	N	%														
	N	%														
Operateurs	N	%														
	N	%														
	N	%														
Halfgeskoolde werkers	N	%														
	N	%														
Arbeiders	N	%														
	N	%														
	N	%														
TOTAAL	N	%														
	N	%														

Tabel vervolg

TABEL 4.1 VERVOLG

Beroepsgroep	Kwalifikasievereiste																	
	St. 6 tot st. 7 (skolasties of tegnies)						St. 6 tot st. 7 plus beroepskwalifikasie						St. 8 tot st. 9 (skolasties of tegnies)					
	Blank		Bantoe		Ander		Blank		Bantoe		Ander		Blank		Bantoe		Ander	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers	N												2	3,8				
	%												14,3					
Besturende en uitvoerende werkers	N												1	1,9	1	2,9		
	%												1,7		100,0			
Klerklike werkers	N		12	24,0	2	18,2			30	33,7			11	20,8	12	35,3	1	100,0
	%		21,4		22,2			53,6				15,5		21,4		11,1		
Verkoops- en verwarpte werkers	N																	
	%																	
Vervoerwerkers	N		31	62,0	9	81,8									14	41,2		
	%		67,4		100,0										30,4			
Dienswerkers	N												1	1,9				
	%												100,0					
Voormanne en toesig-houers	N	1	50,0	2	4,0			29	32,6				4	7,5				
	%	2,7		5,1				74,4					10,8					
Ambagsmanne en vakleerlinge	N												8	15,1				
	%												8,2					
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne	N							2	2,2				10	18,9				
	%							40,0					66,7					
Operateurs	N	1	50,0	1	2,0			28	31,5	1	100,0		8	15,1	1	2,9		
	%	3,8		0,1				3,9		8,3			30,8		0,1			
Halfgeskoolde werkers	N			4	8,0								8	15,1	6	17,6		
	%			1,3									100,0		2,0			
Arbeiders	N																	
	%																	
TOTAAL	N	2	100	50	100	11	100	89	100	1	100	53	100	34	100	1	100	
	%	0,6		3,0		20,0		5,3		1,8		15,4		2,0		1,8		

Tabel vervolg

TABEL 4.1 VERVOLG

Beroepsgroep		Kwalifikasievereiste																	
		St. 8 tot st. 9 plus beroepskwalifikasie						St. 10 (skolasties of tegnies)						St. 10 plus beroepskwalifikasie					
		Blank		Bantoe		Ander		Blank		Bantoe		Ander		Blank		Bantoe		Ander	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers	N %	1 7,1	3,4					6 42,9	7,0					3 21,4	2,0	1 100,0	25,0		
Besturende en uitvoerende werkers	N %	2 3,4	6,9		2 40,0	20,0	7 12,1	8,1			1 20,0	12,5	33 56,9	21,7				2 40,0	18,2
Klerklike werkers	N %	2 2,8	6,9		1 11,1	10,0	48 67,6	55,8	1 1,8	100,0	5 55,6	62,5	6 8,5	3,9					
Verkoops- en verwante werkers	N %						17 100,0	19,8			2 100,0	25,0							
Dienswerkers	N %																		
Voormanne en toesighouers	N %	6 16,2	20,7		5 71,4	50,0	6 16,2	7,0					20 54,1	13,2				1 14,3	9,1
Ambagsmanne en vakleerlinge	N %				1 11,1	10,0	1 1,0	1,2					88 90,7	57,9	3 100,0	75,0		8 88,9	72,7
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne	N %	1 6,7	3,4	1 20,0	100,0		1 6,7	1,2					2 13,3	1,3					
Operateurs	N %	17 65,4	58,6		1 8,3	10,0													
Halfgeskoolde werkers	N %																		
Arbeiders	N %																		
TOTAAL	N %	29 8,4	100	1 0,1	100	10 18,2	100	86 25,0	100	1 0,1	100	8 14,5	100	152 44,2	100	4 0,2	100	11 20,0	100

Tabel vervolg

TABEL 4.1 VERVOLG

Beroepsgroep		Kwalifikasievereiste											
		B-graad en/of verdere opleiding						Totaal					
		Blank		Bantoe		Ander		Blank		Bantoe		Ander	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers	N	2	9,5					14	4,1	1	0,1		
	%	14,3						100		100			
Besturende en uitvoerende werkers	N	15	71,4					58	16,9	1	0,1	5	9,1
	%	25,9						100		100		100	
Klerklike werkers	N	4	19,0					71	20,6	56	3,3	9	16,4
	%	5,6						100		100		100	
Verkoops- en verwante werkers	N							17	4,9			2	3,6
	%							100				100	
Vervoerwerkers	N									46	2,7	9	16,4
	%									100		100	
Dienswerkers	N							1	0,3	11	0,7		
	%							100		100			
Voormanne en toesighouers	N							37	10,8	39	2,3	7	12,7
	%							100		100		100	
Ambagsmanne en vakleerlinge	N							97	28,2	3	0,2	9	16,4
	%							100		100		100	
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne	N							15	4,4	5	0,3		
	%							100		100			
Operateurs	N							26	7,6	712	42,1	12	21,8
	%							100		100		100	
Halfgeskoolde werkers	N							8	2,3	302	17,9	2	3,6
	%							100		100		100	
Arbeiders	N									515	30,5		
	%									100			
TOTAAL	N	21	100					344	100	1691	100	55	100
	%	6,1						100		100		100	

TABEL 4.2
WERKGELEENTHEDE VOLGENS KWALIFIKASIEVEREISTE, VOLKSGROEP EN GESLAG

Kwalifikasievereiste	Werkgeleenthede											
	Blank						Bantoe					
	Manlik		Vroulik		Totaal		Manlik		Vroulik		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Geen en/of beroepsopleiding							775	58,3	259	71,7	1034	61,1
Lees en skryf tot st. 2 en/of beroepsopleiding	1	0,4			1	0,3	204	15,3	66	18,3	270	16,0
St. 3 tot st. 5 en/of beroepsopleiding							205	15,4	3	0,8	208	12,3
St. 6 tot st. 7 (skolasties of tegnies)	2	0,7			2	0,6	47	3,5	3	0,8	50	3,0
St. 6 tot st. 7 plus beroepskwalifikasie							61	4,6	28	7,8	89	5,3
St. 8 tot st. 9 (skolasties of tegnies)	38	13,9	15	21,4	53	15,4	32	2,4	2	0,6	34	2,0
St. 8 tot st. 9 plus beroepskwalifikasie	20	7,3	9	12,9	29	8,4	1	0,1			1	0,1
St. 10 (skolasties of tegnies)	47	17,2	39	55,7	86	25,0	1	0,1			1	0,1
St. 10 plus beroepskwalifikasie	145	52,9	7	10,0	152	44,2	4	0,3			4	0,2
B-graad en/of verdere opleiding	21	7,7			21	6,1						
TOTAAL	274	100	70	100	344	100	1330	100	361	100	1691	100

Tabel vervolg

TABEL 4.2 VERVOLG

Kwalifikasievereiste	Werkgeleenthede							
	Ander						Totaal	
	Manlik		Vroulik		Totaal			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Geen en/of beroepsopleiding	2	5,4	10	55,6	12	21,8	1046	50,0
Lees en skryf tot st. 2 en/of beroepsopleiding							271	13,0
St. 3 tot st. 5 en/of beroepsopleiding	1	2,7			1	1,8	209	10,0
St. 6 tot st. 7 (skolasties of tegnies)	10	27,0	1	5,6	11	20,0	63	3,0
St. 6 tot st. 7 plus beroepskwalifikasie	1	2,7			1	1,8	90	4,3
St. 8 tot st. 9 (skolasties of tegnies)			1	5,6	1	1,8	88	4,2
St. 8 tot st. 9 plus beroepskwalifikasie	5	13,5	5	27,8	10	18,2	40	1,9
St. 10 (skolasties of tegnies)	8	21,6			8	14,5	95	4,5
St. 10 plus beroepskwalifikasie	10	27,0	1	5,6	11	20,0	167	8,0
B-graad en/of verdere opleiding							21	1,0
TOTAAL	37	100	18	100	55	100	2090	100

TABEL 4.3

WERKGELEENTHEDE VOLGENS KWALIFIKASIEVEREISTE EN VOLKSGROEP

Kwalifikasievereiste	Werkgeleentede							
	Blank		Bantoe		Ander		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Geen en/of beroepsopleiding	N		1034	61,1	12	21,8	1046	50,0
	%		98,9		1,1		100	
Lees en skryf tot st. 2 en/of beroepsopleiding	N	1	0,3	270	16,0		271	13,0
	%	0,4		99,6			100	
St. 3 tot st. 5 en/of beroepsopleiding	N		208	12,3	1	1,8	209	10,0
	%		99,5		0,5		100	
St. 6 tot st. 7 (skolas-ties of tegnies)	N	2	0,6	50	3,0	11	20,0	63
	%	3,2		79,4		17,5	100	3,0
St. 6 tot st. 7 plus beroepskwalifikasie	N		89	5,3	1	1,8	90	4,3
	%		98,9		1,1		100	
St. 8 tot st. 9 (skolas-ties of tegnies)	N	53	15,4	34	2,0	1	1,8	88
	%	60,2		38,6		1,1	100	4,2
St. 8 tot st. 9 plus beroepskwalifikasie	N	29	8,4	1	0,1	10	18,2	40
	%	72,5		2,5		25,0	100	1,9
St. 10 (skolasties of tegnies)	N	86	25,0	1	0,1	8	14,5	95
	%	90,5		1,1		8,4	100	4,5
St. 10 plus beroepskwalifikasie	N	152	44,2	4	0,2	11	20,0	167
	%	91,0		2,4		6,6	100	8,0
B-graad en/of verdere opleiding	N	21	6,1				21	1,0
	%	100,0					100	
TOTAAL	N	344	100	1691	100	55	100	2090
	%	16,5		80,9		2,6		100

Volgens tabel 4.2 word daar by die werkgeleenthede vir Bantoevroue 'n laer kwalifikasievereiste gestel as dié wat gestel word vir werkgeleenthede vir Bantoemans. Werkgeleenthede vir Bantoes met 'n kwalifikasievereiste van st. 8 en hoër word vir 2 (0,6%) van die Bantoevroue en vir 38 (2,9%) van die Bantoemans gestel. Kwalifikasievereistes van st. 8 en hoër word vir alle werkgeleenthede vir Blanke vroue en vir 98,9 persent van die werkgeleenthede vir Blanke mans gestel. Hierdie verskille ten opsigte van kwalifikasievereistes gestel aan werkgeleenthede vir die verskillende geslagte kan hoofsaaklik toegeskryf word (tabel 3.2) aan die soort beroep wat beoefen word.

5 ARBEIDSTEKORTE (VAKATURES)

In die Rustenburggebied was daar slegs 3 vakatures vir Blankes en 4 vakatures vir Nie-Blankes. Die vakatures vir Blankes is vir ambagsmanne in die metaalsektor en die vakatures vir Nie-Blankes is 2 vir ambagsmanne in die metaalsektor en 2 vir klerklike werkers in die mineraalsektor. Vakatures van hierdie geringe omvang dui nie op 'n toestand van arbeidstekorte nie.

6 GROEI IN WERKGELEENTHEDE

6.1 GROEI IN WERKGELEENTHEDE, APRIL 1973 TOT APRIL 1974

In tabel 6.1 word die groei in werkgeleenthede aangegee volgens beroepsgroep en nywerheidssektor. Verder word die groei in werkgeleenthede vir volksgroepe afsonderlik in tabelle 6.2 en 6.3 volgens beroepsgroep en nywerheidssektor ontleed.

Volgens tabelle 6.1, 6.2 en 6.3 het werkgeleenthede met 187 toegeneem, wat neerkom op 'n groeikoers van 9,8 persent. By die interpretasie van die groeikoers volgens beroepsgroep en nywerheidssektor moet in gedagte gehou word dat, alhoewel die groeikoers in sommige beroepsgroepe of nywerheidssektore besonder hoog is, die getal werkgeleenthede ter sprake soms baie klein is. Die groei in werkgeleenthede in hierdie beroepsgroepe en nywerheidssektore verteenwoordig dan slegs 'n relatief klein persentasie van die totale groei in werkgeleenthede. Daar moet dus eintlik gelet word op die bydrae wat die verskillende beroepsgroepe en nywerheidssektore afsonderlik tot die totale groei in werkgeleenthede lewer.

TABEL 6.1

GROEI IN WERKGELEENTHEDE VOLGENS BEROEPSGROEP EN NYWERHEIDSEKTOR, APRIL 1973 TOT APRIL 1974

Beroepsgroep	Nywerheidsektor															
	Voedsel, drank en tabak			Tekstiel, klere en leer				Hout, houtprodukte en meubels			Papier, papierprodukte en drukwerk					
	Werkgeleenthedede		Groeikoers	Werkgeleenthedede		Groeikoers	Werkgeleenthedede		Groeikoers	Werkgeleenthedede		Groeikoers				
	1973	1974		1973	1974		1973	1974		1973	1974					
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers	4	4								8	8					
Besturende en uitvoerende werkers	19	19			13	13			1	1			4	8	4	100,0
Klerklike werkers	49	48	-1	-2,0	56	58	2	3,6	1	1			5	9	4	80,0
Verkoops- en verwante werkers	3	3			16	16										
Vervoerwerkers	38	37	-1	-2,6	2	2							2	5	3	150,0
Odienswerkers	9	11	2	22,2												
Voomanne en toesighouers	31	31			25	27	2	8,0					1	3	2	200,0
Ambagsmanne en vakleerlinge	13	13			8	8			3	3			13	15	2	15,4
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne													4	5	1	25,0
Operateurs	295	305	10	3,4	332	340	8	2,4					6	6		
Halfgeskoolde werkers	163	179	16	9,8	45	49	4	8,9					7	16	9	128,6
Arbeiders	148	123	-25	-16,9	68	76	8	11,8	2	2			8	10	2	25,0
TOTAAL	772	773	1	0,1	565	589	24	4,2	7	7			58	85	27	46,6

Tabel vervolg

TABEL 6.1 VERVOLG

Beroepsgroep	Nywerheidsektor											
	Minerale (nie-metaal)				Metaalprodukte, masjinerie en toerusting				Totaal			
	Werkgeleenthede		Groei	Groei=koers	Werkgeleenthede		Groei	Groei=koers	Werkgeleenthede		Groei	Groei=koers
	1973	1974			1973	1974			1973	1974		
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers				3	3			15	15			
Besturende en uitvoerende werkers	1	6	5	500,0	14	17	3	21,4	52	64	12	23,1
Klerklike werkers	1	5	4	400,0	15	15			127	136	9	7,1
Verkoops- en verwante werkers									19	19		
Vervoerwerkers	2	4	2	100,0	7	7			51	55	4	7,8
Dienswerkers					1	1			10	12	2	20,0
Voormanne en toesighouers	2	8	6	300,0	13	14	1	7,7	72	83	11	15,3
Ambagsmanne en vakleerlinge		6	6		58	64	6	10,3	95	109	14	14,7
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne					15	15			19	20	1	5,3
Operateurs	2	16	14	700,0	68	83	15	22,1	703	750	47	6,7
Halfgeskoolde werkers	4	12	8	200,0	50	56	6	12,0	269	312	43	16,0
Arbeiders	30	62	32	106,7	215	242	27	12,6	471	515	44	9,3
TOTAAL	42	119	77	183,3	459	517	58	12,6	1903	2090	187	9,8

TABEL 6.2

GROEI IN WERKGELEENTHEDE VOLGENS BEROEPSGROEP EN VOLKSGROEP, APRIL 1973 TOT APRIL 1974

Beroepsgroep	Werkgeleentheden									
	Blank					Bantoe				
	Werkgeleentheden		Groei	Groei=koers	Werkgeleentheden		Groei	Groei=koers		
	1973	1974			1973	1974				
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers	14	14	N			1	1	N		
Besturende en uitvoerende werkers	46	58	N	12	26,1	1	1	N		
Klerklike werkers	65	71	N	6	9,2	54	56	N	2	3,7
Verkoops- en verwante werkers	17	17	N	14,3				N	1,4	
Vervoerwerkers			N			42	46	N	4	9,5
Dienswerkers	1	1	N			9	11	N	2	22,2
Voormanne en toesighouers	33	37	N	4	12,1	32	39	N	7	21,9
Ambagsmanne en vakleerlinge	86	97	N	9,5	12,8	3	3	N	5,0	
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne	14	15	N	1	7,1	5	5	N		
Operateurs	20	26	N	2,4	30,0	671	712	N	41	6,1
Halfgeskoolde werkers	6	8	N	6	14,3	263	302	N	29,5	14,8
Arbeiders			N	2	33,3	471	515	N	39	28,1
			N	4,8				N	44	9,3
			%					%	31,7	
TOTAAL	302	344	N	42	13,9	1552	1691	N	139	9,0
			%	100				%	100	

Tabel vervolg

TABEL 6.2 VERVOLG

Beroepsgroep	Werkgeleentheden							
	Ander				Totaal			
	Werkgeleentheden		Groei	Groei-koers	Werkgeleentheden		Groei	Groei-koers
	1973	1974			1973	1974		
Professionele, semi-professionele en technische werkers			N		15	15	N	
			%				%	
Besturende en uitvoerende werkers	5	5	N		52	64	N	12 23,1
			%				%	6,4
Klerklike werkers	8	9	N	1 12,5	127	136	N	9 7,1
			%	16,7			%	4,8
Verkoops- en verwante werkers	2	2	N		19	19	N	
			%				%	
Vervoerwerkers	9	9	N		51	55	N	4 7,8
			%				%	2,1
Dienswerkers			N		10	12	N	2 20,0
			%				%	1,1
Voormanne en toesighouers	7	7	N		72	83	N	11 15,3
			%				%	5,9
Ambagsmanne en vakleerlinge	6	9	N	3 50,0	95	109	N	14 14,7
			%	50,0			%	7,5
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne			N		19	20	N	1 5,3
			%				%	0,5
Operateurs	12	12	N		703	750	N	47 6,7
			%				%	25,1
Halfgeskoolde werkers		2	N	2	269	312	N	43 16,0
			%	33,3			%	23,0
Arbeiders			N		471	515	N	44 9,3
			%				%	23,5
TOTAAL	49	55	N	6 12,2	1903	2090	N	187 9,8
			%	100			%	100

TABEL 6.3

GROEI IN WERKGELEENTHEDE VOLGENS NYWERHEIDSEKTOR EN VOLKSGROEP, APRIL 1973 TOT APRIL 1974

Nywerheidsektor	Werkgeleentehede									
	Blank					Bantoe				
	Werkgeleentehede		Groei	Groei-koers	Werkgeleentehede		Groei	Groei-koers		
	1973	1974			1973	1974				
Voedsel, drank en tabak	89	88	N	-1	-1,1	665	667	N	2	0,3
			%	-2,4				%	1,4	
Tekstiel, klere en leer	51	51	N			492	515	N	23	4,7
			%					%	16,5	
Hout, houtprodukte en meubels	2	2	N			5	5	N		
			%					%		
Papier, papierprodukte en drukwerk	38	52	N	14	36,8	17	27	N	10	58,8
			%	33,3				%	7,2	
Minerale (nie-metaal)	3	19	N	16	533,3	39	100	N	61	156,4
			%	38,1				%	43,9	
Metaalprodukte, masjinerie en toerusting	119	132	N	13	10,9	334	377	N	43	12,9
			%	31,0				%	30,9	
TOTAAL	302	344	N	42	13,9	1552	1691	N	139	9,0
			%	100				%	100	

Tabel vervolg

TABEL 6.3 VERVOLG

Nywerheidsektor	Werkgeleentehede									
	Ander					Totaal				
	Werkgeleentehede		Groei	Groei=koers	Werkgeleentehede		Groei	Groei=koers		
	1973	1974			1973	1974				
Voedsel, drank en tabak	18	18	N		772	773	N	1	0,1	
			%				%	0,5		
Tekstiel, klere en leer	22	23	N	1	4,5	565	589	N	24	4,2
			%	16,7				%	12,8	
Hout, houtprodukte en meubels			N			7	7	N		
			%					%		
Papier, papierprodukte en drukwerk	3	6	N	3	100,0	58	85	N	27	46,6
			%	50,0				%	14,4	
Minerale (nie-metaal)			N			42	119	N	77	183,3
			%					%	41,2	
Metaalprodukte, masjinerie en toerusting	6	8	N	2	33,3	459	517	N	58	12,6
			%	33,3				%	31,0	
TOTAAL	49	55	N	6	12,2	1903	2090	N	187	9,8
			%	100				%	100	

Volgens tabelle 6.2 en 6.3 het werkgeleentede vir Blankes met 42 toegeneem, wat 'n groeikoers gee van 13,9 persent. Volgens tabel 6.2 is die bydrae van die beroepsgroepe besturende en uitvoerende werkers en ambagsmanne en vakleerlinge tot hierdie groei die belangrikste. Werkgeleentede in dié beroepsgroepe het oor die periode 1973 tot 1974 met 23 toegeneem, wat 54,8 persent van die totale groei in werkgeleentede vir Blankes uitmaak. Die beroepsgroep halfgeskoolde werkers toon die hoogste groeikoers vir 'n beroepsgroep ten opsigte van werkgeleentede vir Blankes, maar daar moet in gedagte gehou word dat die getalle in hierdie beroepsgroep relatief klein in vergelyking met sommige ander groepe is. Volgens tabel 6.3 het die mineraalsektor die hoogste groei getoon by werkgeleentede vir Blankes, naamlik 16, wat 38,1 persent van die totale toename in werkgeleentede vir Blankes uitmaak.

Volgens tabelle 6.2 en 6.3 is die groei in werkgeleentede vir Bantoes 139, wat 'n groeikoers gee van 9,0 persent. Die groei in werkgeleentede vir Blankes is dus hoër as dié vir Bantoes. Blykens tabel 6.2 het die beroepsgroepe operateurs, halfgeskooldes en arbeiders die belangrikste bydraes tot hierdie groei gelewer, met 'n toename van 124 of 89,3 persent van die totale toename in werkgeleentede vir Bantoes. Volgens tabel 6.3 speel die mineraalsektor ook die oorheersende rol ten opsigte van groei in werkgeleentede vir Bantoes, waar die bydrae van hierdie sektor 61 (43,9%) is, uit 'n totale toename van 139 werkgeleentede vir Bantoes. In die voedsel-, drank- en tabaksektor, wat 'n belangrike werkverskaffer is, het die getal werkgeleentede so te sê konstant gebly.

In 1973 was die verhouding van werkgeleentede vir Blankes tot dié vir Nie-Blankes 1:5,3. In 1974 was die verhouding 1:5,1. Werkgeleentede vir Blankes het dus oor dié tydperk effens vinniger as dié vir Nie-Blankes toegeneem.

6.2 GROEI IN WERKGELEENTHEDE, 1970 TOT 1974

In tabel 6.4 word groei in werkgeleentede aangegee volgens nywerheidssektor en volksgroep. Die stand van werkgeleentede gedurende 1970 in die Rustenburggebied is verkry uit die Navorsingsverslag wat handel oor die werkgeleentede in die grensgebiede naby die Tswanatuïslan(kyk lys van publikasies). Die werkgeleentede wat gedurende 1974 in die voedsel-, drank- en tabaksektor voorgekom het, is nie vergelykbaar met dié van die 1970-opname nie, omdat dié opname die hele distrik ingesluit het. Verder was 'n groot nywerheid in hierdie sektor in 1974 nie bereid om gegewens te verstrek nie.

TABEL 6.4

GROEI IN WERKGELEENTHEDE VOLGENS NYWERHEIDSEKTOR EN VOLKSGROEP, 1970 TOT 1974

Nywerheidsektor	Werkgeleentehede											
	Blank				Nie-Blank				Totaal			
	Werkgeleentehede		Groei	Groei=koers	Werkgeleentehede		Groei	Groei=koers	Werkgeleentehede		Groei	Groei=koers
	1970	1974			1970	1974			1970	1974		
Voedsel, drank en tabak												
Tekstiel, klere en leer	35	51	16	9,9	356	538	182	10,9	391	589	198	10,8
Hout, houtprodukte en meubels	6	2	-4	-24,0	6	5	-1	-4,5	12	7	-5	-12,6
Papier, papierprodukte en drukwerk	21	52	31	25,4	8	33	25	42,5	29	85	56	30,8
Minerale (nie-metaal)	9	19	10	20,5	38	100	62	27,4	47	119	72	26,1
Metaalprodukte, masjinerie en toerusting	70	132	62	17,2	188	385	197	19,6	258	517	259	19,0
TOTAAL	141	256	115	16,1	596	1061	465	15,5	737	1317	580	15,6

Volgens tabel 6.4 het die werkgeleenthede (voedsel-, drank- en tabaksektor uitgesluit) met 580 van 737 in 1970 tot 1317 in 1974 toegeneem. Dit gee 'n jaarlikse groeikoers van 15,6 persent. Werkgeleenthede vir Blankes het gegroei met 115 (16,1%) en die metaalsektor het die grootste bydrae tot die groei gelewer, naamlik 62 werkgeleenthede. Vir Nie-Blankes was die groei 465, wat 'n groeikoers van 15,5 persent gee. Die metaalsektor se bydrae tot die groei in werkgeleenthede vir Nie-Blankes, naamlik 197, was hier ook die belangrikste.

Van alle sektore was die jaarlikse groeikoers (30,8%) in die papier-, papierprodukte- en drukwerksektor met die skepping van 56 nuwe werkgeleenthede, oor die tydperk die hoogste, maar van die totale groei van 580 werkgeleenthede is 457 (78,8%) in twee sektore, naamlik die metaal- en tekstiel-, klere- en leersektor geskep.

Volgens tabel 6.4 was die verhouding van werkgeleenthede vir Blankes tot die vir Nie-Blankes (voedsel-, drank- en tabaksektor uitgesluit) in 1970 1:4,2 en in 1974 1:4,1. Werkgeleenthede vir Blankes het dus gedurende hierdie tydperk effens vinniger as dié vir Nie-Blankes toegeneem.

7 GEMIDDELDE LOON VERBONDE AAN WERKGELEENTHEDE VIR NIE-BLANKES

In tabel 7.1 word die gemiddelde weeklikse loon van die Nie-Blankes in rand ontleed volgens beroepsgroep, nywerheidsektor en geslag. Werkgewers is gevra (bylae B) om 'n gemiddelde loon te gee vir die werker of groep werkers in 'n bepaalde beroep met 'n bepaalde kwalifikasievereiste. Die gemiddelde loon wat in die tabelle aangegee word, is op die gewone manier bereken vir alle werkers in die verskillende nywerhede wat dieselfde beroep beoefen en van wie dieselfde kwalifikasie vereis word. By die berekening van die gemiddelde loon is die inkomste van eienaars van eie besigheid (2 Asiërs) buite rekening gelaat. Vakatures wat bestaan, is ook buite rekening gelaat.

Tabel 7.1 toon dat werkers in die hoër geskoolde beroepsgroepe, waar 'n mate van vaardigheid vereis word, soos professionele, semi-professionele en tegniese werkers, besturende en uitvoerende werkers, klerklike werkers, vervoerwerkers, voormanne en toesighouers, ambagsmanne en vakleerlinge en nie-gesertifiseerde ambagsmanne, 'n hoër loon ontvang as dié in die laer geskoolde beroepsgroepe. Die gemiddelde loon van manlike werkers volgens beroepsgroep en nywerheidsektor is oor die algemeen hoër as dié van die vroulike werkers. Die loon vir vroulike werkers word hoofsaaklik bepaal deur die tekstiel-, klere- en leersektor omrede

TABEL 7.1(a)

GEMIDDELDE LOON PER WEEK IN RAND VAN NIE-BLANKES VOLGENS BEROEPSGROEP, NYWERHEIDSEKTOR, VOLKSGROEP EN GESLAG BANTOES

Beroepsgroep	Nywerheidsektor															
	Voedsel, drank en tabak				Tekstiel, klere en leer				Hout, houtprodukte en meubels				Papier, papierprodukte en drukwerk			
	Manlik		Vroulik		Manlik		Vroulik		Manlik		Vroulik		Manlik		Vroulik	
	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers														1	50	
Besturende en uitvoerende werkers	1	20														
Klerklike werkers	10	17			15	15	26	9								
Verkoops- en verwante werkers																
Vervoerwerkers	28	25			2	22								5	22	
Dienswerkers	10	14														
Voormanne en toesighouers	11	17			12	18	5	10								
Ambagsmanne en vakleerlinge									3	25						
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne														1	85	
Operateurs	305	13			113	9	217	7						4	23	
Halfgeskoolde werkers	172	12	7	13	10	9	39	7						6	25	
Arbeiders	121	10	2	9	12	7	64	5	2	14				10	17	
TOTAAL	658	13	9	12	164	10	351	7	5	21				27	24	

Tabel vervolg

TABEL 7.1(a) VERVOLG

Beroepsgroep	Nywerheidsektor											
	Minerale (nie-metaal)				Metaalprodukte, masjinerie en toerusting				Totaal			
	Manlik		Vroulik		Manlik		Vroulik		Manlik		Vroulik	
	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers									1	50		
Besturende en uitvoerende werkers									1	20		
Klerklike werkers					4	22			29	17	26	9
Verkoops- en verwante werkers												
Vervoerwerkers	4	18			7	29			46	25		
Dienswerkers					1	14			11	14		
Voormanne en toesighouers	5	16			6	20			34	18	5	10
Ambagsmanne en vakleerlinge									3	25		
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne					4	19			5	32		
Operateurs	15	14			57	16			494	13	217	7
Halfgeskoolde werkers	12	12			56	13			256	12	46	8
Arbeiders	62	8			242	13			449	11	66	5
TOTAAL	98	10			377	14			1329	13	360	7

TABEL 7.1(b)

GEMIDDELDE LOON PER WEEK IN RAND VAN NIE-BLANKES VOLGENS BEROEPSGROEP, NYWERHEIDSEKTOR, VOLKSGROEP EN GESLAG
KLEURLINGE EN ASIËRS

Beroepsgroep	Nywerheidsektor															
	Voedsel, drank en tabak				Tekstiel, klere en leer				Hout, houtprodukte en meubels				Papier, papierprodukte en drukwerk			
	Manlik		Vroulik		Manlik		Vroulik		Manlik		Vroulik		Manlik		Vroulik	
	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers																
Besturende en uitvoerende werkers	3	41														
Klerklike werkers	6	53			1	100	2	35								
Verkoops- en verwante werkers					2	100										
Vervoerwerkers	9	50														
Dienswerkers																
Voormanne en toesighouers							6	38								
Ambagsmanne en vakleerlinge												2	61			
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne																
Operateurs							10	8				2	41			
Halfgeskoolde werkers												2	22			
Arbeiders																
TOTAAL	18	50			3	100	18	21				6	41			

Tabel vervolg

TABEL 7.1(b) VERVOLG

Beroepsgroep	Nywerheidsektor										
	Minerale (nie-metaal)				Metaalprodukte, masjinerie en toerusting				Totaal		
	Manlik		Vroulik		Manlik		Vroulik		Manlik	Vroulik	
	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	
Professionele, semi-professionele en tegniese werkers											
Besturende en uitvoerende werkers								3	41		
Klerklike werkers								7	60	2	35
Verkoops- en verwante werkers								2	100		
Vervoerwerkers								9	50		
Dienswerkers											
Voormanne en toesighouers					1	20		1	20	6	38
Ambagsmanne en vakleerlinge					5	52		7	55		
Nie-gesertifiseerde ambagsmanne											
Operateurs								2	41	10	8
Halfgeskoolde werkers								2	22		
Arbeiders											
TOTAAL					6	47		33	52	18	21

hierdie sektor die meeste werkgeleenthede vir vroue skep. Die besoldiging van werkers in die tekstiel-, klere- en leersektor is vir Bantowerkers laer en vir Kleurlinge en Asiërs hoër in vergelyking met ander sektore.

Volgens tabel 7.1(a), wat die gemiddelde weeklikse loon van Bantoes aandui, is die gemiddelde loon van manlike werkers R13 per week en dié van vroulike werkers R7 per week. Uit tabel 7.1(b), wat die gemiddelde weeklikse loon van Kleurlinge en Asiërs aandui, is die gemiddelde loon van manlike werkers R52 per week en dié van vroulike werkers R21 per week.

8 SAMEVATTING

'n Opname om die omvang en aard van werkgeleenthede in die sekondêre nywerhede in die Rustenburgse munisipale gebied te bepaal, is gedurende April 1974 onderneem. Die vernaamste bevindings is die volgende:

8.1 Daar is met die opname bevind dat 2090 werkgeleenthede in 21 nywerhede voorkom. Die voedsel-, drank- en tabaksektor skep 773 (37,0%) van hierdie werkgeleenthede.

8.2 Van die 2090 werkgeleenthede is 344 of 16,5 persent vir Blankes, 1691 of 80,9 persent vir Bantoes en 55 of 2,6 persent vir Kleurlinge en Asiërs. Die verhouding van werkgeleenthede vir Blankes tot dié vir Nie-Blankes is dus 1:5,1.

8.3 By die beroepstruktuur in die Rustenburggebied is die Blankes meer aangewys op die hoër geskoolde beroepsgroepe, terwyl werkgeleenthede vir Nie-Blankes meer voorkom in die laer geskoolde beroepsgroepe. Daar het alreeds 'n mate van beroepsdiversifikasie plaasgevind by die Bantoes en daar bestaan reeds 'n aansienlike getal werkgeleenthede vir Bantoes in die hoër geskoolde beroepsgroepe, soos byvoorbeeld dié van klerklike werkers (56), vervoerwerkers (46) en voormanne en toesighouers (39).

8.4 Die verhouding van manlike werkers tot vroulike werkers is 3,7:1. In die beroepsgroep klerklike werkers kom 47 of 67,1 persent Blanke vroulike werkers voor. Die Bantoe- vroulike werkers word meestal in die beroepsgroepe operateurs, halfgeskoolde werkers en arbeiders aangetref, (329 of 91,1 persent).

8.5 Vir 341 (91,1%) van die werkgeleenthede vir Blankes word 'n kwalifikasievereiste van st. 8 en hoër gestel, waarvan 152 (44,2%) in die kategorie st. 10 plus beroepskwalifikasie val. Vir 1655 (97,7%) van die werkgeleenthede vir Bantoes word 'n kwalifikasievereiste van laer as st. 8 gestel, waarvan 1034 (61,1%) in die kategorie geen en/of beroepsopleiding val. Hierdie syfer toon die belangrike rol wat indiensopleiding in die nywerhede speel.

8.6 Daar bestaan maar 7 vakatures in die gebied. Hierdie getal vakatures toon dat daar nie juis 'n arbeidstekort in die gebied bestaan nie.

8.7 Die totale groei in werkgeleenthede in die Rustenburggebied van April 1973 tot April 1974 was 187, wat 'n groeikoers gee van 9,8 persent. By die werkgeleenthede vir Blankes was die groei 42, met 'n groeikoers van 13,9 persent, en by die werkgeleenthede vir Bantoes 'n groei van 139, met 'n groeikoers van 9,0 persent. Die beroepsgroepe besturende en uitvoerende werkers en ambagsmanne en vakleerlinge het by die groei in werkgeleenthede vir Blankes die grootste bydrae gelewer, terwyl die beroepsgroepe operateurs, halfgeskoolde werkers en arbeiders by die groei in werkgeleenthede vir Bantoes die belangrikste bydrae gelewer het. Die mineralsektor het gedurende hierdie periode by die groei in werkgeleenthede vir Blankes sowel as Bantoes die belangrikste rol vervul.

8.8 Die totale groei (die voedsel-, drank- en tabaksektor uitgesluit) in werkgeleenthede in die Rustenburggebied van 1970 tot 1974 was 580, wat 'n jaarlikse groeikoers van 15,6 persent beteken. Werkgeleenthede vir Blankes het gegroei met 115 (16,1% per jaar) en dié vir Nie-Blankes met 465 (15,5% per jaar). Die tekstielklere- en leersektor en die metaalsektor het die grootste bydrae tot die totale groei gelewer, naamlik 457 (78,8%) werkgeleenthede uit 'n totaal van 580.

8.9 Die gemiddelde weeklikse loon van al die manlike Bantowerkers beloop R13 en vir vroulike werkers R7. Die gemiddelde weeklikse loon vir Kleurling- en Asiërwerkers beloop R52 vir manlike en R21 vir vroulike werkers.

INDIVIDUELE BEROEPSVERDELING VOLGENS VOLKSGROEP, GESLAG EN VAKATURES
 GEMIDDELDE LOON IN RAND PER WEEK VAN NIE-BLANKES VOLGENS VOLKSGROEP

Beroep	Werkgeleenthede										Gemiddelde loon									
	Blank			Bantoe			Ander			Totaal	Bantoe		Ander							
	Man= lik	Vrou= lik	Vaka= tures	Man= lik	Vrou= lik	Vaka= tures	Man= lik	Vrou= lik	Vaka= tures		Man= lik	Vrou= lik	Man= lik	Vrou= lik						
<u>Professionele, semi-professionele en tegniese werkers</u>																				
Ingenieurs - Bedryfs	1													1						
Verpleegster		1												1						
Redakteur	2			1										3	50					
Joernalis	2													2						
Advertensieskrywer	1	2												3						
Ingenieurs - Tekenaars	3													3						
- Tegnici	2													2						
Subtotaal	11	3		1										15	50					
<u>Besturende en uitvoerende werkers</u>																				
Bestuurder - Bemarking	1													1						
- Produksie, fabriek, ens.	10						2							12					50	
- Hoof	33						2*							35						
- Handel en finansies	1													1						
- Personeel (beampte)	2													2						
- Tegnies	2													2						
- Inkope, verkope en voorrade	3													3						
- Assistent	2	1							1					4					52	
- Ander	2													2						
Tegniese beheer- en kontrolebeampte	1			1										2	20					
Subtotaal	57	1		1				5						64	20				51	

Tabel vervolg

BYLAE A VERVOLG

Beroep	Werkgeleenthede									Gemiddelde loon				
	Blank			Bantoe			Ander			Totaal	Bantoe		Ander	
	Man- lik	Vrou- lik	Vaka- tures	Man- lik	Vrou- lik	Vaka- tures	Man- lik	Vrou- lik	Vaka- tures		Man- lik	Vrou- lik	Man- lik	Vrou- lik
<u>Klerklike werkers</u>														
Boekhouer	6	2					1			9			100	
Finansiële klerk	1	1			1			1		4		30		40
Tikster		3								3				
Stoorklerk	4			3		1	3			11	13		47	
Versendingsklerk	3			15	23					41	15	8		
Administratiewe klerk		1								1				
Produksie- en fabrieksklerk	1	2								3				
Ander (algemeen)	9	38		11	2		3	1		64	19	10	60	30
Subtotaal	24	47		29	26	1	7	2		136	16	9	60	35
<u>Verkoops- en verwante werkers</u>														
Algemeen	17						2			19			100	
Subtotaal	17						2			19			100	
<u>Vervoerwerkers</u>														
Vragmotor-, afleweringbestuurder				44			9			53	25		50	
Bode				2						2	15			
Subtotaal				46			9			55	25		50	
<u>Dienswerkers</u>														
Sekuriteitsbeamptes				11						11	14			
Terreinman	1									1				
Subtotaal	1			11						12	14			

Tabel vervolg

BYLAE A VERVOLG

Beroep	Werkgeleentheid									Gemiddelde loon				
	Blank			Bantoe			Ander			Totaal	Bantoe		Ander	
	Man- lik	Vrou- lik	Vaka- tures	Man- lik	Vrou- lik	Vaka- tures	Man- lik	Vrou- lik	Vaka- tures		Man- lik	Vrou- lik	Man- lik	Vrou- lik
<u>Voormanne en toesighouers</u>														
Metaal en Ingenieursbedryf	2			3			1			6	19		20	
Boubedryf	1									1				
Drukkersbedryf	2	1								3				
Voedsel-, drank- en tabakbedryf	11	3		2						16	18			
Werkswinkel	3									3				
Skofbaas	9									9				
Indunas (baas boys)				17						17	17			
Granietbedryf	1									1				
Klere- en tekstielbedryf		3		12	5			6		26	18	10	38	
Ander bedrywe	1									1				
Subtotaal	30	7		34	5		1	6		83	18	10	20	
<u>Ambagsmanne en vakleerlinge</u>														
Ambagsmanne - Grofsmid	2									2				
- Ketelmaker	12									12				
- Passer en draaier	21		2				5		2	30			52	
- Instrumentmaker	1									1				
- Gieter	3									3				
- Sweiser	4									4				
- Modelmaker	1									1				
- Takelaar	1									1				
- Motorwerktuigkundige	11									11				
- Elektriese (algemeen)	2									2				
- Messelaar	1									1				
- Skrynwerker	2			3						5	25			
- Skilder	6									6				
- Loodgieter	1									1				
- Boekbinder	2									2				
- Setter	1									1				

Tabel vervolg

BYLAE A VERVOLG

Beroep	Werkgeleenthede									Gemiddelde loon				
	Blank			Bantoe			Ander			Totaal	Bantoe		Ander	
	Man= lik	Vrou= lik	Vaka= tures	Man= lik	Vrou= lik	Vaka= tures	Man= lik	Vrou= lik	Vaka= tures		Man= lik	Vrou= lik	Man= lik	Vrou= lik
- Drukker	2									2				
- Lithograaf	2						1			3		65		
- Ander drukkersambagte	1						1			2		58		
- Letterkap en klipversier	1									1				
- Algemene ambagte	5									5				
- Ander	4									4				
Vakleerlinge - Passer en draaier	1									1				
- Plaatmetaalwerker	3									3				
- Setter	1									1				
- Drukker	3									3				
- Lithograaf	1									1				
Subtotaal	95		2	3			7		2	109	25	55		
<u>Nie-gesertifiseerde ambagsmanne</u>														
Gieter	6									6				
Sweiser	3		1	2						6	23			
Masjienopsteller	1									1				
Verfspuitwerker				2						2	16			
Boekbinder		2								2				
Setter		2								2				
Lithograaf				1						1	85			
Subtotaal	10	4	1	5						20	33			
<u>Operateurs</u>														
<u>Metaal- en elektriese bedryf</u>														
Algemeen	18									18				
Puntsweiser				1						1	16			
Sny , boor en saag	3			14						17	19			

Tabel vervolg

BYLAE A VERVOLG

Beroep	Werkgeleenthede									Gemiddelde loon				
	Blank			Bantoe			Ander			Totaal	Bantoe		Ander	
	Man- lik	Vrou- lik	Vaka- tures	Man- lik	Vrou- lik	Vaka- tures	Man- lik	Vrou- lik	Vaka- tures		Man- lik	Vrou- lik	Man- lik	Vrou- lik
Staal, vou en pers	1			11						12		13		
Slypwerk				16						16		16		
Guillotine	1			4						5		13		
Draaibank	3									3				
Ander				9						9		15		
<u>Tekstiel- en klerebedryf</u>														
Spinmasjien				13	4					17	8	5		
Breimasjien				64						64	10			
Naaimasjien					167			10		177		7		8
Snymasjien				3	5					8	15	18		
Pers- en strykmasjien				17	8					25	9	9		
Ander				16	33					49	10	8		
<u>Bou- en konstruksiebedryf</u>														
Betonnengeroperateur				1						1	11			
<u>Voedsel-, drank- en tabakbedryf</u>														
Algemeen				21						21	13			
Deegmengmasjien				15						15	18			
Ander				266						266	13			
<u>Drukkers- en papierbedryf</u>														
Handsnymasjien								1		1		42		
Lithobediener				4				1		5	23	40		
<u>Mineraalbedryf (nie-metaal)</u>														
Poleer				6						6	15			
Saag				2						2	16			
Skuur								1		1				
<u>Ander operateurs</u>														
Vurkhyser				6						6	15			

Tabel vervolg

BYLAE A VERVOLG

Beroep	Werkgeleenthede										Gemiddelde loon			
	Blank			Bantoe			Ander			Totaal	Bantoe		Ander	
	Man- lik	Vrou- lik	Vaka- tures	Man- lik	Vrou- lik	Vaka- tures	Man- lik	Vrou- lik	Vaka- tures		Man- lik	Vrou- lik	Man- lik	Vrou- lik
Hyskraan				5						5			12	
Subtotaal	26			494	217	1	2	10		750	13	7	41	8
<u>Halfgeskoolde werkers</u>														
Metaal- en elektriese bedryf				56						56	13			
Tekstiel- en klerebedryf				6	39					45	9	7		
Bou- en konstruksiebedryf				4						4	12			
Voedsel-, drank- en tabakbedryf				158	5					163	11	12		
Drukkers- en papierbedryf				1				2		3	32		22	
- Binder assistent		8		5						13	24			
Mineraalbedryf				8						8	13			
Handlangers - Passer en draaier				2						2	14			
- Elektries				2						2	14			
- Motorwerktuigkundige				8						8	14			
- Algemeen				6	2					8	12	17		
Subtotaal		8		256	46			2		312	12	8	21	
Arbeiders				449	66					515	12	5		
Subtotaal				449	66					515	12	5		
GROOTTOTAAL	271	70	3	1329	360	2	35	18	2	2090	13	7	47**	21

(*) Eienaars van eie besigheid is buite rekening gelaat by die berekening van die gemiddelde loon.

(**) Gemiddelde loon verskil van dié in tabel 7.1 as gevolg van verskillende metodes van berekening.

BYLAE B

WERKGELEENTHEDE IN DIE VERVAARDIGINGSEKTOR IN DIE GEDESENTRALISEERDE EN TUISLANDGROEIPUNTE

Beroepe in onderneming	Getal persone in diens by u onderneming vir elke groep			Vakatures per beroep		Gemiddelde Nie-Blanke lone per week		Minimum kwalifikasiever-eiste per beroep	Werkgeleentheid 1 jaar gelede			
	Blank	Bantoe	Ander			Bantoe	Ander		Blank	Bantoe	Ander	
	Man	Vrou	Man	Vrou	Man	Vrou	Blank		NB	Man	Vrou	Man
1 Bestuurder/eienaar												
2 Rekenmeester/ boekhouer												
3 Klerk (st. 8)												
4 Klerk (st. 10)												
5 Verkoopswerkers												
6 Vragmotorbestuurder												
7 Nagwag												
8												
9												
35 Ongeskoolde arbeiders												

LYS VAN PUBLIKASIES

- 1 TERBLANCHE, S.S. en HARTMAN, P., "Job opportunities in the border areas of the Orange Free State and Eastern Cape", S.A. Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, Pretoria, 1972. (Verslag Nr. MM-33).
- 2 TERBLANCHE, S.S. en HARTMAN, P., "Job opportunities in the border areas of Natal", S.A. Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, Pretoria, 1972. (Verslag Nr. MM-37).
- 3 BOSHOFF, F., Werkgeleenthede in die Noord-Sothogrensgebiede, S.A. Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, Pretoria, 1972. (Verslag Nr. MM-29).
- 4 HARTMAN, P., Werkgeleenthede in die grensgebiede naby die Tswanatuise land, S.A. Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, Pretoria, 1972. (Verslag Nr. MM-30).
- 5 HARTMAN, P. en TERBLANCHE, S.S., Werkgeleenthede in die Oos-Transvaalse grensgebiede, S.A. Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, Pretoria, 1972. (Verslag Nr. MM-28).
- 6 WELTHAGEN, A.P.J., Werkgeleenthede in die Pietersburgse grensnywerheidsgebied in 1974, S.A. Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, Pretoria, 1974. (Verslag Nr. M-N 17).
- 7 WELTHAGEN, A.P.J., Werkgeleenthede in die nywerheidsgroei-punt Potgietersrus in 1974, S.A. Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, Pretoria, 1974. (Verslag Nr. M-N 18).
- 8 HERBST, H.A.B., Werkgeleenthede in die vervaardigingsektor van Brits in 1974, S.A. Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, Pretoria, 1975. (Verslag Nr. M-N 19).

1818
BIBLIOTECA
MUSEO
NACIONAL
DE HISTORIA
NATURAL
DE BOGOTÁ

